

DZENNİK URZĘDOWY

Ces. i król. Komendy Obwodowej w Nowo - Aleksandryi.

№ 2.

w lutym 1916.

Treść: (15—43). 15. Pobór środków przewozowych dla celów wojskowych.—16. Osobowy i towarowy ruch graniczny.—17. Ułatwienia w obrocie granicznym z ces. niemieckim obszarem okupacyjnym.—18. Ruch handlowy z Królestwem.—19. Filja c. k. uprz. austr. zakładu dla handlu i przemysłu w Lublinie.—20. Jara pszenica jako ziarno na zasiew.—21. Stacja ogierów w Puławach.—22. Dostarczenie buhai rozplodowych.—23. Zalesienie przestrzeni leśnych prywatnych, ordynackich i gminnych.—24. Urząd cechowniczy w Lublinie.—25. Przewóz osób i pakunków przez Wisłę pod Iwanogrodem.—26. Należytość składowa za wagony.—27. Gołębie pocztowe.—28. Zasiłki dla rodzin legionistów polskich.—29. Kupno bydła rzeźnego i mięsa.—30. Groby żołnierzy.—31. Wykonywanie praktyki lekarskiej i przemysłu felczerskiego.—32. Wykonywanie prawa karania przez wójtów.—33. Dostarczanie podwód przez właścicieli większych posiadłości.—34. Karty tożsamości.—35. Pokątne pisarstwo.—36. Porządek jazdy.—37. Zakupno i sprzedaż szmat.—38. Zbieranie kości.—39. Koncesye dla księgarń i drukarni.—40. Korespondencye.—41. Wyroki c. i k. obwodowego sądu wojskowego.—42. Nagroda za schwytanie bandytów.— Dodatek. 43. Zgłoszenie uprawnień górniczych.

15.

Pobór środków przewozowych dla celów wojskowych.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

§ 1.

Środki przewozowe.

W miarę postanowień tego rozporządzenia muszą być c. i k. Zarządowi wojskowemu na jego żądanie i za stosownem wynagrodzeniem oddane środki przewozowe i części składowe oraz przynależności środków przewozowych (rzędy, uprząże i przybory dla zwierząt jucznych).

Środkami przewozowymi w zrozumieniu tego rozporządzenia są wszelkie zwierzęta wierzchowe, juczne i pociągowe, tudzież pojazdy, nadające się do popędu za pomocą motorów lub zwierząt.

§ 2.**Organizacja poboru środków przewozowych.**

Dla przeprowadzenia niniejszego rozporządzenia ustanawia się okręgowe Komendy uzupełniające dla poboru koni, które podlegają Jenerał-Gubernatorstwu. Obszar urzędowy każdej Komendy uzupełniającej dla poboru koni obejmuje kilka obwodów.

Ewidencję i pobór środków przewozowych przeprowadza w każdym obwodzie Komenda obwodowa.

§ 3.**Zgłoszenie.**

Posiadacze środków przewozowych obowiązani są zgłosić w Zwierzchności gminnej ilość, rodzaj i przynależności swych środków przewozowych w terminie wyznaczonym przez Komendę obwodową.

Od obowiązku zgłaszania wolne są te środki przewozowe, które służą stale sile zbrojnej Monarchii austriacko-węgierskiej lub c. i k. Zarządowi wojskowemu.

§ 4.**Obowiązek zgłaszania zmian.**

Każdy obowiązany do zgłoszenia winien zgłosić w Zwierzchności gminnej każdą zmianę, zaszłą w przedmiocie zgłoszenia i co do stałego pobytu lub stosunków posiadania tego przedmiotu, a to w ciągu tygodnia od chwili zajścia zmiany.

§ 5.**Termin zgłoszenia.**

Termin zgłoszenia (§ 3) będzie obwieszony w dzienniku urzędowym Komendy obwodowej. Równocześnie będzie to obwieszczenie podane do ogólnej wiadomości przez publiczne wywieszenie i w inny sposób, odpowiadający zwyczajom miejscowym. Termin zgłoszenia nie może się rozpocząć wcześniej jak na tydzień po rozesłaniu dziennika urzędowego, który zawiera odnośne obwieszczenie; termin zgłoszenia trwa dwa tygodnie.

W obwieszczeniu ma być podany dzień i godzina początku i końca terminu zgłoszenia.

§ 6.**Sposób zgłoszenia.**

Zgłoszenie odbywa się pisemnie lub ustnie za pomocą kart zgłoszeń.

Zgłoszenia na piśmie wpisuje się na karcie zgłoszeń. Potrzebnych druków dostarczy Zwierzchność gminna bezpłatnie osobom obowiązany do zgłoszenia. Nadanie na pocztę uważa się za zgłoszenie.

Zgłoszenia ustne uskutecznia się w Zwierzchności gminnej, podając wszystkie daty, potrzebne do wypełnienia karty zgłoszeń.

Karta zgłoszeń, wypełniona na podstawie ustnego zgłoszenia, ma być podpisana przez zgłaszającego i organ urzędowy, który zgłoszenie przyjął.

§ 7.**Załatwianie zgłoszeń.**

Karty zgłoszeń mają naczelnicy gmin, po uporządkowaniu według miejscowości, przesłać Komendzie obwodowej.

Komenda obwodowa sporządzi na podstawie kart wykaz zgłoszeń według gmin i przesła go w dwóch egzemplarzach okręgowej Komendzie uzupełniającej dla poboru koni.

§ 8.

Klasyfikacja, rozpisanie.

Jenerał-Gubernatorstwo zarządza na podstawie wykazów zgłoszeń przegląd środków przewozowych w celu klasyfikacji przez komisję.

Zarządzenie to obwieszcza się w dzienniku rozporządzeń z oznaczeniem czasu i miejsca klasyfikacji i środków przewozowych, które należy komisyi przedstawić.

Obwieszczenie Jenerał-Gubernatorstwa będzie ogłoszone w dziennikach urzędowych Komend obwodowych, przez publiczne wywieszenie i w inny sposób, odpowiadający zwyczajom miejscowym.

W niedziele i święta klasyfikacja z reguły się nie odbywa.

§ 9.

Komisja klasyfikacyjna.

Klasyfikacja środków przewozowych odbywa się przez komisję.

Członkami komisji są:

1. zastępca Komendy obwodowej,
2. naczelnik okręgowej Komendy uzupełniającej dla poboru koni lub jego zastępca,
3. weterynarz,
4. jeden członek Zwierzchności tej gminy, z której środki przewozowe się przedstawia komisji.

Komendant obwodu powołuje do każdej komisji dwóch nieposzlakowanych rzeczoznawców jako oceniciele. Oceniciele będą zaprzysiężeni przez Komendanta obwodu i otrzymają dzienne wynagrodzenie wyznaczone przez Jenerał-Gubernatorstwo.

Przewodniczącym komisji jest najstarszy rangą oficer.

§ 10.

Powody zwolnienia.

Od przedstawienia do klasyfikacji są wolne:

1. środki przewozowe, potrzebne duszpasterzom, lekarzom i weterynarzom do wykonywania ich zawodu na wsi, jednakowoż najwyżej po dwa konie i po jednym pojeździe;
2. środki przewozowe, potrzebne do celów policyj, policyj zdrowotnej lub straży ogniowej;
3. ogiery prywatne, licencyonowane i klacze, używane stale dla chowu w stadniach prywatnych;
4. konie i inne zwierzęta pociągowe, używane w kopalniach stale pod ziemią;
5. konie i inne zwierzęta pociągowe, które w roku klasyfikacji nie ukończoną jeszcze trzeciego roku życia;
6. klacze widocznie żrebne, począwszy od ósmego miesiąca ciąży, jeżeli się udowodni zapomocą ważnego poświadczenia, że stanowione były przez ogiera rządowego lub licencyonowanego, tudzież klacze ze żrebiętami w czasie trzech miesięcy siania;
7. konie i inne zwierzęta pociągowe, których z powodu choroby lub niebezpieczeństwa zawleczenia zarazy nie można lub nie wolno wyprowadzać ze stajni.

Powód zwolnienia należy udowodnić równocześnie ze zgłoszeniem (§ 3). Takie zgłoszenia przedkłada się Komendzie obwodowej wraz z powodem zwolnienia. Jeżeli niema powodu zwolnienia, zarządzi Komenda obwodowa przedstawienie komisji. Zarządzenie to jest ostateczne.

§ 11.

Badanie zdatności do celów wojennych i rozstrzygnięcie.

Komisja bada, czy środki przewozowe nadają się do celów wojennych i czy przy należności ich zdadne są do użytku. Rozstrzyga o tem naczelnik okręgowej Komendy uzupełniającej dla poboru koni lub jego zastępca.

Środki przewozowe klasyfikuje się jako «zdatne» lub «niezdatne». Przeciw klasyfikacji niema środków prawnych.

§ 12.

O s z a c o w a n i e.

Każdy środek przewozowy uznany za «zdatny» będzie oszacowany przez członków komisji i ocenicielei.

Jeżeli szacujący nie zgodzą się na wartość, oznaczy się ją według przecięcia oszacowania.

Przeciw oszacowaniu niema środków praktycznych.

§ 13.

K a r t a p r z e z n a c z e n i a.

Dla każdego środka przewozowego, uznanego za zdatny, wystawi się kartę przeznaczenia, którą po podpisaniu przez naczelnika okręgowej Komendy uzupełniającej dla poboru koni, wręczy się właścicielowi środka przewozowego.

W karcie przeznaczenia uwidoczni się też przynależność środka przewozowego.

§ 14.

T r a k t o w a n i e i s k u t k i w y s t a w i e n i a k a r t y p r z e z n a c z e n i a.

Posiadacz środka przewozowego musi przyjąć kartę przeznaczenia, przynosić ją do wszelkich czynności urzędowych, dotyczących środka przewozowego i zwrócić ją na żądanie Komendy obwodowej.

Od chwili wystawienia karty przeznaczenia musi się wyraźnie uwidocznić we wszystkich dokumentach, dotyczących się tego środka przewozowego—zwłaszcza w pozwoleniach wywozu, paszportach bydłych, kontraktach kupna—, że tenże jest obdzielony kartą przeznaczenia.

§ 15.

O b o w i ą z e k z g ł o s z a n i a z m i a n w s t a n i e p o s i a d a n i a.

Kto nabywa środek przewozowy, obdzielony kartą przeznaczenia, winien przyjąć kartę przeznaczenia i zgłosić w ciągu tygodnia w Zwierzchności gminnej przyjęcie i nowe miejsce pobytu środka przewozowego. Zgłoszenie ma zawierać nazwisko i miejsce zamieszkania dawnego i nowego posiadacza.

§ 16.

O g r a n i c z e n i a r u c h u.

Jenerał-Gubernatorstwo może wydać zakaz usuwania środków przewozowych, obdzielonych kartami przeznaczenia, z wszystkich lub z pewnych oznaczonych obwodów.

§ 17.

M i e j s c e o d d a n i a.

Jenerał-Gubernatorstwo oznacza miejsca, w których należy oddać środki przewozowe i przynależności w razie ich powołania.

Dla każdej gminy ustanawia się z reguły jedno miejsce oddania.

§ 18.

P o w o ł a n i e.

Powołanie środków przewozowych zarządza Jenerał-Gubernatorstwo. Zarządzenie to ogłasza się w dzienniku rozporządzeń i w dziennikach urzędowych odnośnych Komend obwodowych, oraz przez publiczne wywieszenie i w inny sposób odpowiadający zwyczajom miejscowym.

§ 19.

Przyprowadzenie w celu oddania.

W razie powołania winien każdy posiadacz środka przewozowego, obdzielonego kartą przeznaczenia, przyprowadzać lub kazać przyprowadzić go wraz z przynależnością w oznaczonym czasie na miejsce oddania.

Od przyprowadzenia zwolnione są te środki przewozowe, co do których zaszedł po klasyfikacji jeden z powodów zwolnienia, określonych w § 10 pod punktami 6 lub 7.

Powód zwolnienia musi być w każdym razie udowodniony w Komendzie obwodowej przed terminem oddania.

§ 20.

Wyposażenie środków przewozowych, które mają być oddane.

Zwierzęta wierzchowe, juczne i pociągowe winny być przyprowadzone podkute w sposób w kraju praktykowany, z nakryciem (kocem), postronkiem, oraz przynależnościami, wykazanymi w karcie przeznaczenia, pojazdy zaś wyposażone według specjalnych wskazań Jenerał-Gubernatorstwa.

Dla zwierząt wierzchowych, jucznych i pociągowych należy wziąć zapas paszy, potrzebny na pięć dni.

Wynagrodzenie za zapasy będzie uregulowane w drodze rozporządzenia Jenerał-Gubernatorstwa.

Koszta przewozu i wyżywienia do miejsca oddania ponosi—o ile nie wydano specjalnych zarządzeń—posiadacz.

§ 21.

Przyjęcie lub nieprzyjęcie środków przewozowych.

Środki przewozowe bada na miejscu oddania funkcjonaryusz, przeznaczony przez Komendę obwodową i obejmuje je, jeżeli są zdadne do celów wojskowych (zdadne do użytku).

Objęcie potwierdza się na karcie przeznaczenia.

Na podstawie tego potwierdzenia wypłaca się wynagrodzenie. Sposób wypłaty i termin, w którym wypłata ma nastąpić, będą ustalone w drodze rozporządzenia Jenerał-Gubernatora.

Środki przewozowe nieprzyjęte, będą zwrócone posiadaczowi. Za transport powrotny przysznaje się odpowiednie wynagrodzenie.

§ 22.

Upoważnienie do wydania rozporządzeń wykonawczych.

Jenerał gubernator jest upoważniony do wydania wszelkich zarządzeń i rozporządzeń, potrzebnych dla skutecznego przeprowadzenia tego rozporządzenia i dla zużycowania środków przewozowych dla celów wojskowych, przyczem należy o ile możliwości strzedz istotnych potrzeb ludności i interesów komunikacyi.

§ 23.

Postanowienia karne.

Przekroczenia tego rozporządzenia lub przepisów wydanych na jego podstawie karane będą—o ile czyn nie podpada pod surowszą karę—przez Komendę obwodową, grzywną do trzech tysięcy koron lub aresztem do trzech miesięcy. Obok grzywny można nałożyć karę aresztu do jednego miesiąca.

§ 24.

Wejście w życie.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1916.

Arcyksiążę Fryderyk, marszałek polny, w. r.

16.

Ruch osobowy i towarowy na pograniczu okupacji.

1. Wywóz towarów z obwodu puławskiego za okazaniem zezwolenia na wywóz oraz wolny transport artykułów nie objętych zakazem wywozu dozwolony jest jedynie w miejscowościach: Rycice, Moszczanka i Baranów.

2. Przejazd granicy wozami z jednego obszaru okupacyjnego do drugiego dozwolony jest tylko w dzień i tylko w wymienionych miejscach wywozu, zaś z Austro-Węgierskiego obszaru okupacyjnego tylko z przepisaniem paszportem lub przepustką graniczną, oraz paszportem na bydło o ile pozwolenie na przeprowadzenie bydła uzyskane zostało.

Wszystkie wozy w miejscach wywozu podlegają surowej rewizji.

3. Podróżnych udających się pieszo przez granicę, aż do odwołania obowiązują dotychczasowe rozporządzenia jednakowoż z następującymi modyfikacjami.

Osoby, które zamierzają przekroczyć granicę w innym miejscu jak w wyżej wspomnianych granicznych miejscach wywozu o ile wiozą ze sobą jakiegokolwiek towar, a zaopatrzone są w należycie wystawione zezwolenia na wywóz skierowane będą do najbliższej stacji wywozowej, o ile nie posiadają pozwolenia na wywóz, będą aresztowani.

4. W każdym wypadku przemytnictwa będą towary bezwarunkowo i bezwzględnie w myśl obowiązujących przepisów konfiskowane.

5. C. i k. Komenda obwodowa za ujęcie przemycanego towaru wyznacza premie do wysokości 25% sumy uzyskanej w drodze licytacji ze sprzedaży przemycanego towaru.

17.

Ułatwienia w obrocie granicznym z ces. niemieckim obszarem okupacyjnym.

Na podstawie § 5 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z d. 25 sierpnia 1915, Nr. 35 Dz. rozp. i porozumienia z ces. niemieckim Jeneralnem Gubernatorstwem w Warszawie zarządziło c. i k. Jenerał Gubernatorstwo wojskowe w Lublinie, co następuje:

§ 1.

Mieszkańcy obwodów austro-węg. obszaru okupacyjnego, graniczących bezpośrednio z niemieckim obszarem okupacyjnym, który z powodu swoich spraw gospodarczych zmuszeni są do częstego ruchu granicznego, mogą przechodzić do sąsiedniego granicznego niemieckiego obwodu, jeżeli się wykażą przepustką.

Przepustka ta, którą wydawać będzie bezpłatnie przynależna c. i k. Komenda obwodowa, jest ważną tylko w połączeniu z kartą identyczności, przepisaną w § 2 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 25 sierpnia 1915, Nr. 35 Dz. rozp. i zawierającą na odwrotnej stronie rysopis posiadacza.

Przepustkę tę należy odnowić po upływie 28 dni.

§ 2.

Podobnie mogą mieszkańcy sąsiednich niemieckich granicznych obwodów, znajdujący się w tych samych warunkach gospodarczych, przechodzić na terytorium przyległego pogranicznego obwodu austro-węg., jeżeli się wykażą przepustką według wzoru E) rozporządzenia Jeneralnego Gubernatorstwa w Warszawie, oddz. II., Nr. 3188 z 10 września 1915.

Tę przepustkę wydaje szef obwodu względnie Landrat, lub w miastach nie przydzielonych do żadnego obwodu, zarząd policyjny; jest ona ważną tylko w połączeniu z prawidłowym paszportem lub—dopóki nie zostanie przeprowadzony na całym niemieckim obszarze okupacyjnym przymus paszportowy — z rysopisem umieszczonym na odwrotnej stronie przepustki.

Przepustka ta jest ważną najwyżej 28 dni.

§ 3.

Przekroczenia tego rozporządzenia będą karane przez komendę obwodową w granicach wymiaru kary przepisanego w art. II., § 1. rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 19. sierpnia 1915, Nr. 30 Dz. rozp.

18.

Ruch handlowy z Królestwem.

Zadowolniający postęp w ruchu handlowym do obsadzonych obszarów Królestwa Polskiego okazał potrzebę dalszego urządzenia miejsc **wywiadowczych**, stworzonych dla poparcia stosunków handlowych. Ta potrzeba wystąpiła naprzód w kierunku utworzenia dalszych miejsc wywiadowczych dla znacznie rozszerzonego, przez włączenie nowych obszarów, okręgu administracyjnego wojskowego generalnego gubernatorstwa. Z powiększeniem miejsc wywiadowczych okazała się jednak potrzeba jednolitego kierownictwa ich działalności za pomocą **biura centralnego**—które przy możliwym uwolnieniu od bezpośredniego ruchu stron—ma być w możności poświęcenia się także w drodze inicjatywy ogólnym kwestyom na polu handlowem.

Ponieważ zasadnicza myśl dotychczasowej organizacji przy praktycznym doświadczeniu okazała się odpowiednia, było zaleconem utrzymanie dla nowo powstającego biura centralnego, podobnie jak i dla biur wywiadowczych, charakteru wojskowych i urzędowych urządzeń. Wobec tego wydała naczelną komenda armii „Prowizoryczne postanowienia dla centrali ruchu towarami, miejsc wywiadowczych i dla komitetu gospodarczego generalnej gubernii lubelskiej“ o następującej treści:

Jako organa generalnej gubernii do pośrednictwa, regulowania i popierania ruchu handlowego między obszarem okupowanym, a monarchią, oraz celem gospodarczego użytkowania obszaru okupowanego służyć:

- A) c. i k. centrala ruchu towarami;
- B) biura wywiadowcze dla importu towarów;
- C) komitet gospodarczy generalnej gubernii.

A) **C. i k. centrala ruchu towarami w Krakowie** znajduje się pod kierownictwem szefa, mianowanego przez naczelną komendę armii i dzieli się na oddział importowy i wywozowy. Do zakresu działania oddziału **przywozowego** należy **zwłaszcza**: 1) Badanie i ciągłe trzymanie w ewidencji zapotrzebowania przywozowego obsadzonych obszarów odnośnie do artykułów handlowych według gatunku i ilości. 2) Uzyskanie pozwolenia c. k., albo król. węg. ministerstwa skarbu w drodze ministerstwa wojny do wywozu takich potrzebnych dla zaopatrzenia obsadzonych obszarów towarów, które w monarchii podlegają zakazowi wywozu. 3) Rozdział (wyrównanie) według punktu 2 uzyskanych na poszczególne gatunki towarów ograniczonych kontyngentów wywozowych na biura wywiadowcze.

Oddział wywozowy będzie tymczasowo przez wydział gospodarczy generalnej gubernii informowany o zapasach obszaru okupacyjnego pod względem produktów rolniczych i przemysłowych, które obsadzony obszar może oddać w drodze eksportu. Na podstawie tych informacji oddział wywozowy centrali obrotu towarowego udziela interesantom wyjaśnień co do możliwości wywozowych, wygotowuje na podstawie decyzji generalnego gubernatorstwa formalne zezwolenie na wywóz i wręcza je starającym się.

Poza tem centrala obrotu towarów ma się zajmować: 1) studyowaniem stosunków produkcji i handlu w okupowanym obszarze w celu dawania inicjatywy; 2) prowadzić statystykę handlu wywozowego i przywozowego, oraz statystykę przemysłową; 3) oryentować publiczność główne centra i korporacje handlowe monarchii o stosunkach handlowych w okupowanych obszarach; 4) udzielać ustnych i pisemnych wyjaśnień interesantom o sprawach paszportowych, frachtowych, osobach, sprawach cłowych i pocztowych, o źródłach nabycia, zbytu itp.; 5) przedkładać generalnemu gubernatorstwu wnioski i sprawozdania w celu popierania jednolitej polityki cen, i wydawać opinię o zarządzeniach w tym kierunku; 6) brać udział w naradach wydziału gospodarczego co do zasadniczych kwestyj, ewentualnie zajmować stanowisko wobec wniosków inicjatyw-nych, dotyczących popierania przemysłu; 7) dbać o rozwój organizacji biur wywiadowczych; 8) współdziałać przy wciąganiu pretensyi kupców austriacko-węgierskich do obrotu.

B) Miejsca wywiadowcze dla importu towarów.

Liczba miejsc wywiadowczych i ich każdorazowa siedziba są oznaczone według potrzeby przez gubernatorstwo generalne z zatwierdzeniem naczelnej komendy armii.

Oprócz już istniejących miejsc wywiadowczych w Krakowie i Piotrkowie stwarza się po jednym w Rzeszowie i we Lwowie.

Do krakowskiego miejsca wywiadowczego przydziela się okręgi: Kielce, Miechów, Olkusz, Dąbrowa, Jędrzejów, Pińczów, Busk, Włoszczowa, Opatów, Sandomierz.

Do piotrkowskiego okręgi: Piotrków, Noworadomsk, Opoczno, Końsk, Kozienice, Radom, Wierzbik.

Do rzeszowskiego okręgi: Janów, Biłgoraj, Krasnostaw, Zamość, Lublin, Lubartów, Puławy.

Do lwowskiego okręgi: Chełm, Hrubieszów, Tomaszów, Łuck, Włodzimierz Wołyński, Kowel.

Na czele każdego miejsca wywiadowczego stoi «kierownik», zamianowany przez generalne gubernatorstwo. Miejsca wywiadowcze podlegają centrali dla obrotu towarów i według jej wskazówek mają regulować i czuwać nad przewozem towarów z monarchii w obrębie sobie przydzielonym w porozumieniu z komendą okręgową.

Zwłaszcza miejsca wywiadowcze mają zadania: 1) przyjmować i załatwiać prośby o zezwolenie na wywóz z monarchii przez wystawienie certyfikatów wywozowych, względnie próśb o takie certyfikaty (Węgry) według wskazówek otrzymanych co do tego od centrali obrotu towarów i generalnego gubernatorstwa, i w granicach przydzielonego im przez centralę kontyngentu. Pozwolenie na wywóz można udzielać tylko solidnym, zdolnym do pracy firmom.—Kompetenci do wywozu, osiedli w monarchii, mają dołączyć jako dowód odpowiednio wypełniony kwestyionaryusz, potwierdzony przez przynależną izbę skarbową; 2) badać i trzymać w ewidencji zapotrzebowanie przywozowe swego obrębu w podobny sposób, jak centrala obrotu towarów; 3) Zasięgać i udzielać informacyi co do solidności, zdolności, reputacyi w interesach i zdolności kredytowej firm handlowych osiadłych w obrębie, co do spółek zarobkowych i gospodarczych, przedsiębiorstw przemysłowych i t. d.; 4) współdziałać przy angażowaniu pretensyj firm austriacko-węgierskich w okupowanym obszarze.

Jednym z głównych zadań miejsc wywiadowczych jest udzielanie informacyj stronom ustnie i pisemnie.

C) Wydział gospodarczy.

Wydział gospodarczy jest organem generalnego gubernatorstwa dla planowanego zużytkowania nadwyżek produkcji rolniczej, rękodzielniczej i przemysłowej w okupowanym obszarze (wyjąwszy górnictwa).

Na czele wydziału gospodarczego stoi ustanowiony przez generalne gubernatorstwo «naczelnik», poddany bezpośrednio szefowi sztabu generalnego w generalnym gubernatorstwie. Ma on sobie wyrobić pogląd na stosunki gospodarze w obwodzie administracyjnym generalnej gubernii, a w szczególności zorganizować zużytkowanie nadwyżek produkcji obsadzonego obszaru w pierwszej linii dla celów zarządu wojskowego, a o ile nie byłyby one dla niego potrzebne—w drodze wywozu do monarchii oraz ma opracować zarządzenia, zmierzające do przeprowadzenia tego.

Obok planowego i pełnego wykorzystania źródeł pomocniczych kraju ma wydział gospodarczy zwracać stałą uwagę na podniesienie wydajności tych źródeł.

W szczegółach przypada w zakres działania wydziału gospodarczego: Badanie istniejących zapasów surowców (także metali), oraz produktów przemysłowych; badanie zapasów pod względem możliwości ich zużytkowania dla celów wojskowych, dla zapotrzebowania w głębi kraju czy też w obszarze okupowanym; stawianie wniosków co do zajęcia i uwolnienia z pod zajęcia towarów; prowadzenia odtransportu; wydawanie opinii w sprawach wywozu.

Za zezwoleniem szefa sztabu generalnego mogą być dopuszczeni do obrad komitetu gospodarczego przynależni do obszaru okupowanego, jako przedstawiciele gospodarstwa krajowego, handlu i przemysłu rękodziela celem przedstawienia swej opinii.

Komisya gospodarcza informuje centralę obrotu towarów przez regularne zawiadomienia o gatunku ilości i rozmieszczeniu produktów, będących do dyspozycyi, w celu wywozu do monarchii. Wszystkie oddziały mają się posługiwać możliwie szybkim, uproszczonym sposobem urzędowania (telefonicznie).

Według tych postanowień centrala obrotu towarów i wydział gospodarczy są po-myślane, jako nawzajem się uzupełniające urzędy, którym w najściślejszym współdziałaniu

przypada, jako najgłówniejsze zadanie, użytkowanie źródeł pomocniczych kraju w interesie armii i monarchii, a z drugiej strony popieranie gospodarczego stosunku z obszarnym obszarem.

Przez tę organizację nie ma być żadną miarą związana inicjatywa świata handlowego, lecz ma być możliwie poparta w jej wolnej działalności przez fachową radę przez ułatwienie w trudnościach, wynikających ze względów wojskowych, oraz przez strzeżenie interesów handlowych monarchii.

Tworzona nowo centrala dla obrotu towarów i wydział gospodarczy mają rozpocząć swe czynności z dniem 1 stycznia 1916 roku po uregulowaniu stosunków personalnych.

19.

Filja c. i k. uprz. austr. Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu z siedzibą w Lublinie.

C. k. uprz. austr. Zakład kredytowy dla handlu i przemysłu otrzymał koncesję na założenie filji w Lublinie. Zakład ten jest przeto uprawniony prowadzić na całym c. i k. obszarze okupowanym interesy wedle § IV, VI, VII, VIII, IX, X, XI swoich statutów, a mianowicie:

1. (IV). Kupować i sprzedawać surowce i towary na własny jak i obcy rachunek; atoli wartość zakupionych na własny rachunek Zakładu surowców i towarów nigdy nie może, licząc po cenie zakupu, przenosić szóstą częśći każdorazem wpłaconego kapitału zakładowego.

2. (VI). Kupować, sprzedawać, przyjmować w zastaw wszelkiego rodzaju papiery wartościowe lub wymieniać je na inne.

3. (VII). Udzielać oprocentowanych zaliczek na papiery wartościowe, surowce i towary.

4. (VIII). Przyjmować kwoty pieniężne na bieżący rachunek i zezwalać na rozporządzenia niemi za pomocą czeków, dalej wystawiać na włożone sumy kwity oprocentowane brzmiące na okaziciela (kwity kasowe), jakoteż książeczki wkładowe, brzmiące na okaziciela lub na imię, które to ostatnie także okazicielowi mogą być wypłacone.

Kwity kasowe nie mogą być wystawiane na kwotę niższą od 100 koron. Tak samo i pierwsza wkładka na każdą książeczkę wkładową musi dosięgać kwoty 100 koron. Formularze kwitów kasowych i książeczek wkładowych należy przedłożyć c. i k. zarządowi wojskowemu do zatwierdzenia. Suma kwot przyjętych za kwitami kasowymi i na książeczki wkładowe nie może przewyższać każdorazem wpłaconego kapitału akcyjnego. Wysokość tegoż musi być co miesiąc ogłaszana i podawana c. i k. Jeneralnemu Gubernatorstwu wojskowemu do wiadomości.

5. (IX). Przyjmować w przechowanie szlachetne metale, wybite jako pieniądze w innej formie, oraz wszelkiego rodzaju papiery wartościowe i wydawać na nie kwity depozytowe.

6. (X). Załatwiać przyjmowanie i wypłatę dochodów i dywidend jakoteż inkasso wszelkich innych zaległości na rachunek trzecich osób.

7. (XI). Przeprowadzać interesy bankowe i giełdowe.

20.

Jara pszenica jako ziarno na zasiew.

Przypomina się ponownie, że wszelkie zapasy jarej pszenicy muszą być bezwarunkowo zarezerwowane do siewu i pod żadnym pozorem nie wolno ich używać do celów aprowizacji (żywnościowych).

21.

Stacya ogierów w Puławach.

Dnia 3 marca 1916 r. otwarto w Puławach stacyę złożoną z sześciu ogierów rządowych.

Każdy właściciel rządowym ogierem pokryć się mającej klaczy, przed doprowadzeniem klaczy do ogiera, powinien postarać się u c. i k. weterynarza obwodowego o świadectwo, w którym ma być uwidocznione imię i nazwisko, miejsce zamieszkania właściciela, maść, szczególne znaki, wiek klaczy, oraz poświadczenie, że klacz jest zupełnie zdrową, a w miejscowości, z której pochodzi niema zarazy.

Taksa za pierwsze pokrycie klaczy ogierem, wynosi 4 — 8 koron, dla ogierów pełnej krwi do 20-tu koron.

Za dalsze, aż do pięciu odstanowień tej samej klaczy, opłaty pobierać się nie będzie, jak również bezpłatnie zmienić będzie można ogiera, ewentualnie nadpłacić różnicę, o ile taksa za użycie ogiera innego okaże się wyższą.

22.

Dostarczenie buhai rozplodowych.

W celu podniesienia hodowli w poszczególnych okręgach gubernii przeznacza się dla każdego okręgu 30 rasowych buhajów.

W okręgach: Biłgoraj, Janów, Kielce, Końsk, Kozienice, Wierzbuk, we wschodniej części okręgu jędrzejowskiego, północno zachodniej części opatowskiego w okręgu Opoczno, połud. części okręgu Radomskiego dalej w Pińczowie i północnej części okręgu buskiego wprowadza się buhaji rasy czerwonej polskiej w pozostałych okręgach buhaje rasy nizinnej czarno-srokate.

Właściciele dóbr mogą buhaje czarno-srokate, po większej części pochodzące z zarodowych obór wschodnio-pruskich zakupić po cenie kosztu na własność lub wziąć je w dzierżawę.

Bliższych informacji udzieli referent rolniczy przy c. i k. Komendzie Obwodowej w Puławach.

23.

Zalesienie przestrzeni leśnych prywatnych, ordynackich i gminnych.

Po myśli rozporządzenia c. i k. Jenerał-Gubernatorstwa wojskowego z dnia 12 stycznia 1916, № 16727/16, podaje się do wiadomości co następuje:

Z powodu wydarzeń wojennych wycinanie lasów prywatnych, majorackich i gminnych przybrało rozmiary znacznie przewyższające miarę normalną.

Ponieważ zachowanie lasów ma dla ludności danego kraju pierwszorzędne znaczenie, należy w celu utrzymania względnie odnowienia drzewostanu zalesić bezwarunkowo wszystkie wyręby i polany z wiosną bieżącego roku.

Obowiązek ten ciąży na właścicielach lasu, bez względu na to, czy są nimi osoby fizyczne, czy prawnicze.

Co się tyczy systemu, jakiego należy się trzymać przy zalesieniu pustkowi leśnych, wskazanem jest nie tylko **sadzenie**, ale przede wszystkim **zasiewanie**, jako sposób znacznie tańszy.

Pozatem wskazaną jest względnie tam, gdzie to jest wogóle możliwe, zwłaszcza z uwagi na właściwości **podłoża**, zamiana czystego **sosnowego** drzewostanu na **mięszany**, co jest korzystnem tak dla właściciela jak i dla lasu (Większa ochrona przeciw szkodom, wyrządzanym przez burzę, mrozy, śnieżyce i owady, a także przeciw niebezpieczeństwu pożaru i chorobom; dalej znaczniejsza możliwość naturalnego **krzewienia się**, lepsza ochrona **gruntu**, zapewnienia gospodarczej ruchliwości, zastosowanie się do potrzeb odczuwanych i t. d).

Poleca się mięszać z sośniną drzewa rosnące chętnie w cieniu, jak jodła i świerk, lub znoszące cień, jak klon, jesion, wiąz lub dąb, o ile grunt jest średnio wilgotny, zaś modrzew gdy jest wapienny.

Takimi gatunkami drzew należałoby także zalesić wszelkie polanki i golizny.

Zaznacza się, że klon, jesion i wiąz przyjmują się znacznie pewniej, gdy użyjemy już przesadzonych szczepów, niż gdy je wprost między drzewa iglaste zasiejemy.

Właściciele lasów (także gminy), którzy nie posiadają nasion potrzebnych do wykonania powyższych zarządzeń, mają **natychmiast** podać Komendzie obwodowej **ilość i rodzaj** takowych, celem umożliwienia i ułatwienia sprowadzenia nasion na czas z głębi kraju.

Dla orientacji przytaczamy, że dla **zasiania całej powierzchni** 1 hektara potrzeba mniej więcej następujących ilości nasienia: sosny 8 kg, jodły ze skrzydełkami 70 kg, świerka ze skrzydełkami 20 kg, klonu 40 kg, jesionu 50 kg, wiązu 40 kg, dębu 11 hl. (660 kg) modrzewiu ze skrzydełkami 20 kg.

Aby zapewnić potrzebne zalesienie i w latach następnych, muszą właściciele lasów (gminy) zwrócić szczególną uwagę na wychowanie sadzonek w szkółkach **nasion i młodych drzewek**.

Grunt dla takich szkółek, jak nie mniej powierzchnię wyrębów, których zalesienie ma być przedsięwzięte, należy już teraz przygotować przez stosowną uprawę.

Najsurowiej zakazane jest chodzenie po kulturach i paszenie na nich bydła, a to pod rygorem kary dla winnych.

24.

Urząd cechowniczy w Lublinie.

Do nadzoru spraw cechowniczych w obszarze okupowanym i załatwiania tychże reaktywowany został przy c. i k. jenerał Gubernatorstwie urząd cechowniczy z siedzibą w Lublinie.

System wszystkich miar i wag zatrzymuje się.

Miary i wagi używane w handlu podlegają co trzy lata powtórnemu sprawdzeniu i ponownemu ostemplowaniu.

25.

Przewóz osób i pakunków przez Wisłę pod Iwangorodem.

Z dniem 20. II. 1916 r. podjęto z pomocą łodzi motorowej ruch osobowy i pakunkowy przez Wisłę między Iwangrodem „Kriegsausweiche” a Iwangrodem „Dworcem wschodnim” (Obstbahnhof). W tym celu zatrzymują się dzienne pociągi w pobliżu brzegów Wisły, a łódź motorowa umożliwia połączenie.

Podróżujący winni być zaopatrzeni w bilety kolejowe do stacji przeznaczenia, a pakunki nie przenoszące 50 klg. na osobę mogą być nadawane również wprost. Przenoszenie pakunków z pociągu do łodzi motorowej winna podróżująca P. T. Publiczność uskutecznić sama.

Aż do ewentualnego dalszego odwołania postanowiono następujące połączenie przez Wisłę.

Do pociągów ze Szczakowej:

Iwangród	(Kriegsausweiche) przyjazd	12 ¹⁸	7 ²⁰
„	(dworzec wschodni) odjazd	1 ¹⁵	9 ³⁵

Do pociągów z Lublina:

Iwangród	(dworzec wschodni) przyjazd	6 ⁴⁵	7 ⁵⁹
„	(Kriegsausweiche) odjazd	9 ⁵⁴	9 ⁰⁸

26.

Należytość składowa za wagony.

Nadeszłe koleją całowagonowe przesyłki należy po otrzymaniu odnośnego awiza wyładować w przeciągu 6 godzin, licząc od godziny 8-ej rano do 6-ej po południu, w przeciwnym razie adresat obowiązany będzie do zapłacenia należytości składowej, po 66 h. za każdą choćby tylko rozpoczętą godzinę zwłoki—najmniej jednak za każdy wagon 5 koron. Gdy adresat kilka całowagonowych przesyłek otrzyma, a z powodu braku furmanek w wyż oznaczonym terminie wyładowanie wagonów uskutecznić nie może, ma przez odpowiednie zarządzenie jak np. przez wystawienie składowni i t. p. w porozumieniu z komendantem, względnie z naczelnikiem stacji postarać się o szybkie wyładowanie towarów.

27.

Gołębie pocztowe.

Prywatny chów gołębi pocztowych jak też gołębi uzdolnionych do wysokiego lotu, dalej utrzymywanie gołębi w klatkach, prywatnych mieszkaniach względnie w budynkach gospodarczych a nie mniej też i odbywanie podróży z gołębiami jest, jak najsurowiej zakazane.

Otem obowiązani są żandarni, wójci, sołtysi i nauczycielstwo ludowe pouczyć tamtejszą ludność, iż ten, kto dopuści się przekroczenia niniejszego rozporządzenia, uważanym będzie za szpiega i w myśl § 327 wojsk. ustawy oddany pod sąd doraźny.

28.

Zasiłki dla rodzin legionistów polskich.

C. i k. Naczelna Komenda Armii rozporządzeniem Op. M. V. P. № 122, 674, zarządziła, że rodzinom polskich legionistów obco poddanych, zamieszkałych stale w zajętych przez austriacko-węgierskie i niemieckie wojska obszarach Polski rosyjskiej mogą być wypłacane w drodze łaski zasiłki pieniężne ze wspólnego budżetu wojskowego.

Kwota zasiłku dla każdego potrzebującego pomocy członka rodziny składa się:

- 1) z dziennego zasiłku na utrzymanie w wysokości 80 groszy (halerzy) dziennie,
- 2) z datku na czynsz za mieszkanie (komorne) w wysokości połowy zasiłku dziennego na utrzymanie, t. j. 40 groszy (halerzy) dziennie, jeżeli odnośny członek rodziny zmuszony jest płacić czynsz za mieszkanie.

Na każde dziecko poniżej lat 8 przypada zasiłek na utrzymanie w połowie i wynosi 40 groszy, a jeżeli czynsz za mieszkanie (komorne) musi być opłacony, nadto jeszcze 20 groszy razem przeto 60 groszy dziennie.

Przyznanie zasiłku zależne jest od następujących warunków:

1) że utrzymanie członków rodziny legionisty zależało głównie od jego dochodu zarobkowego i wskutek wstąpienia jego do Legionów Polskich narażone zostało na szwank,

- 2) że rodzina udowodni, że zasiłku potrzebuje,
- 3) że nie ma prawa do płacy należnej członkom rodziny.

Członkiem rodziny jest:

- a) żona i ślubne potomstwo legionisty,
- b) jego prawowici (ślubni) rodzice (dziadowie, pradziadowie), jego rodzeństwo i teściowie,
- c) nieślubna matka legionisty i jego dzieci nieślubne poza małżeństwem spółdzone,
- d) ojczym i macocha legionisty oraz dzieci jego żony pochodzące z jej poprzedniego małżeństwa,
- e) Matka i ślubny ojciec nieślubnej matki legionisty.

Rodzeństwem są także przyrodni bracia i siostry, jeżeli mają wspólnego jednego z rodziców, ojca lub matkę.

Prośby o uznanie zasiłków mogą wnosić polscy legioniści lub ich rodziny do c. i k. komendy obwodowej wprost lub też przez odnośny c. i k. posterunek żandarmeryi, która przedłoży je c. i k. Komendzie obwodowej.

O tem zawiadamiam całą ludność obwodu puławskiego.

29.

Dostawa bydła rzeźnego i mięsa dla oddziałów wojsk i Zakładów, w obwodzie.

Oddziały i Zakłady wojskowe mają aż do odwołania, pokrywać same swoje potrzeby bydła rzeźnego i mięsa drogą ręcznego kupna.

Najwyższa cena K. 1.50 za 1 kg. żywej wagi.

30.

Groby poległych żołnierzy.

Na mocy specjalnego obwieszczenia do wszystkich naczelników gmin i posterunków żandarmeryi żąda się, aby wszystkie znajdujące się w okręgu okopy, tak austriackie jak i niemieckie zasypano i zaorano, grobów poległych żołnierzy, a także takich które znajdują się w pobliżu zasypać się mających okopów—zaorywać nie wolno, bez względu czy są to austriackie, niemieckie czy rosyjskie groby.

Groby poległych żołnierzy należy szanować, ogrodzić i oznaczyć drewnianymi krzyżami o ile to się dotychczas nie stało. O każdym nowo odkrytym grobie poległych żołnierzy, należy w celu ewidencji zawiadomić najbliższy posterunek żandarmeryi.

Każdy właściciel gruntu, któryby zaorał grób poległych żołnierzy, ukarany będzie grzywną do wysokości 2000 koron, lub aresztem do 6-ciu miesięcy, zaś grób na jego koszt zostanie na nowo przywrócony.

Przepisy obowiązujące w obrębie przyczółka mostowego w Iwangrodzie pozostają w mocy.

31.

Obwieszczenie

tyczące się wykonywania praktyki lekarskiej i przemysłu felczerskiego.

1. Do wykonywania praktyki lekarskiej są upoważnieni i uprawnieni tylko lekarze, posiadający stopień doktora wszech nauk lekarskich lub dyplom lekarski.

2. Wszystkie inne osoby, zajmujące się praktyką w sposób zarobkowy będą traktowane jako partacze i pociągane do odpowiedzialności administracyjnej lub sądowej za partactwo lekarskie w myśl obowiązujących ustaw i przepisów.

3. W zakres przemysłu felczerskiego wchodzi następujące czynności:

- a) puszczanie krwi w nagłych wypadkach (apopleksja);
- b) tamowanie wewnętrznych krwotoków, bez wykonywania jakichkolwiek chirurgicznych operacji;
- c) stawianie baniek suchych i ciętych;
- d) przykładanie wezykatoryi;
- e) szczepienie ospy;
- f) stosowanie lewatyw bez żadnych środków drażniących;
- g) dawanie ulgi w lekkich zapaleniach zapomocą środków zewnętrznych i domowych wewnętrznych, przy zranieniach i uszkodzeniach z przyczyn mechanicznych (stłuczenia, poparzenia, zranienia);
- h) otwieranie powierzchownych wrzodów ropiejących;
- i) nastawianie zwichnięć i nieskomplikowanych złamań kości;
- k) wyjmowanie zębów, nie wymagające pomocy lekarskiej.
- l) opatrywanie ran i wrzodów bez stosowania środków wewnętrznych;
- m) nakładanie opatrunków chirurgicznych;
- n) usuwanie obcych ciał z przetyku, nosa i oczu;
- o) zakładanie kateteru, o ile niema zwiężenia albo skurczenia cewki moczowej;
- p) odprowadzenie przepuklin tylko zapomocą ręki.

4. Wszystkie wyżej wymienione funkcje może felczer spełniać w miejscowościach będących siedzibą lekarzy tylko na wyraźne, pisemne zlecenia lekarza w każdym pojedynczym wypadku z wymienieniem imienia, nazwiska, wieku, miejsca zamieszkania i rodzaju choroby dotyczącego pacjenta.

5. Ogólnego upoważnienia do wykonywania lekarskich czynności lub świadectw w rodzaju dyplomów nie może wydawać felczerowi żaden lekarz. Do tego mają prawo tylko wyższe szkoły specjalne i fakultety uniwersyteckie.

6. W miejscowościach nie będących stałą siedzibą lekarza, wolno felczerowi działać na własną odpowiedzialność w wypadkach wymienionych od a) do włącznie p), z wyłączeniem jednak puszczania krwi o ile nie chodzi o atak apoplektyczny, przy którym zaniechanie tego zabiegu mogłoby narazić chorego na utratę życia.

7. Pisanie recept jest felczerom surowo wzbronione!

Tak samo nie wolno aptekarzom wydawać leków na przepis felczera.

Przekroczenie tego przepisu ze strony felczerów jak i aptekarzy będzie surowo i bezwzględnie karane wedle obowiązujących ustaw i przepisów.

8. W nieobecności lekarza może felczer udzielić pomocy w nagłych wypadkach grożących śmiercią, np. tonącym, przy udławieniach, zczadzeniach, otruciach, ukąszeniach przez wściekle zwierzęta i t. p.

O ile felczer rozpozna jaką chorobę zakaźną, winien o tem natychmiast donieść ustnie lub pisemnie miejscowemu wójtowi albo sołtysowi i zarządzić wskazane środki ostrożności.

Felczerowi nie wolno leczyć zakaźnych chorób.

10. Wszystkie narzędzia i środki opatrunkowe, jakie posiada felczer, mają być utrzymane w należytej czystości i porządku.

Przepisy te ułożone na podstawie ustawy Warszawskiej Szkoły felczerów mają wójtowie pisemnie podać do wiadomości lekarzy, aptekarzy i felczerów osiadłych w obwodzie puławskim i tych ostatnich wezwać, aby przedłożyli swe dokumenty, uprawniające ich do wykonywania felczerskiego przemysłu.

Zebrane dokumenty należy przesać c. i k. Komendzie obwodowej do wglądu z wykazem wszystkich w gminie praktykujących felczerów, podając w nim imię, nazwisko, rok urodzenia, religię, z tem i zachowanie się moralne a zarazem donieść, czy w obrębie gminy niema takich osób (fryzyerzy, cyrulicy, znachorzy), którzy nie posiadając odpowiednich kwalifikacji wykonywują również przemysł felczerski w sposób zarobkowy.

32.

Wykonywanie prawa karania przez wójtów.

Rozporządzeniem ogłoszonym w dzienniku urzędowym № 2 ex. 1915 Punkt 25 c. i k. Komenda obwodowa upoważniła wójtów do karania w sprawach przekroczeń policyi miejscowej w obecności dwóch członków rady gminnej.

Ponieważ jednak wprowadzenie obecnie rad gminnych w gminach wiejskich nie jest zamierzone ma wójt zamiast radnych gminnych przybrać innych z gminy dwóch mężów zaufania (np. proboszcza, nauczyciela, sędziego gminnego, właściciela dóbr, pełnomocników gminy, sołtysów i t. p.) których wybór, gdyby zachodziła potrzeba, zastrzega sobie również c. i k. Komenda.

Poleca się zatem wójtom, aby do dni 8 donieśli które osobistości z gminy przybrali sobie na dwóch mężów zaufania w obecności których mogą nakładać kary.

33.

Obowiązek dostarczania podwód przez właścicieli większych posiadłości.

C. i k. Wojskowe Jeneralne Gubernatorstwo zarządziło rozkazem z dnia 14 stycznia 1916, № 20729, że uwolnienie właścicieli większych posiadłości od dostarczania podwód odnosi się tylko do czasu trwania pilnych robót jesiennych i wiosennych.

W razie potrzeby przeto, właściciele większych posiadłości w czasie miesięcy zimowych obowiązani są dostarczać koni na podwozy, o ile ich rzeczywiście nie potrzebują jako siły pociągowej do prowadzenia przemysłów będących uboczną gałęzią produkcji rolniczej.

O tem rozstrzyga Komenda obwodowa.

34.

Termin ważności kart identyczności.

W ślad zarządzeń w sprawie wystawienia kart identyczności, postanawia się na podstawie rozporządzenia c. i k. Gen. Gub. wojsk. z dnia 29 stycznia 1916 Präs. № 864 co następuje:

Karta identyczności może być wydana z terminem ważności najwyżej na 6 miesięcy.

Termin ważności karty identyczności należy wyraźnie oznaczać: n. p.

„Ważna do 31 lipca 1916” i t. p., a nie na 14 dni—3 miesięcznie i t. p.

Władze i organa upoważnione do wystawiania kart identyczności, winne karty identyczności, wystawione z terminem dłuższym, natychmiast ściągnąć i wydać nowe karty identyczności w myśl wyżej wymienionego rozporządzenia c. i k. Gen. Gub. wojsk.

35.

Pokątne pisarstwo.

Stwierdzono, że w wielu miejscowościach nierzetelni adwokaci i pisarze, narzucają rodzinom jeńców wojennych jakoteż rodzinom osób interesowanych swoje pośrednictwo pisania próśb o wyjednanie im u władz wolności.

Za pośrednictwo to każą sobie ci ludzie bezmiernie wysokie kwoty płacić, nieraz aż do 60 rubli, usprawiedliwiając te wysokie pobory różnymi wykrętami jak np., że muszą wyjeżdżać do Wiednia albo Lublina i potrzebują w tym celu nowe wykwinne ubrania, trzewiki lakierowane i t. d.

Ofiarą tych ludzi bezwstydných i chciwych zysku padają po największej części ludzie wiejscy i mieszczenie małomiasteczkowi.

Nadto przebiegłością kłamliwą i oszukańczą są zdolni ci ludzie zaufanie ludzi do naszego Zarządu zachwiać i sprawiedliwość i starania nasze o dobro ogółu poniżyć.

Aby tym niemoralnym i szkodliwym postępowaniom ze skutkiem zapobiedz, poleca się posterunkom żandarmeryi, wszystkim wójtom i sołtysom w obwodzie, by ludność przy każdej sposobności pouczali, że każdy bez wyjątku ma prawo przedstawić władzom swą prośbę, czy to pisemnie czy to ustnie i nie potrzebuje w tym celu posługiwać się pośrednikami.

36.

Porządek jazdy.

Podaje się ponownie do wiadomości, że na wszystkich drogach powinno się jeździć „lewą” stroną, na lewo wymijać a na prawo wyprzedzać.

Na każdym wozie powinna być umieszczona tablica z nazwiskiem właściciela, a przy zmroku zaświecona latarnia u wozu.

Posterunkom żandarmeryi poleca się, by podawały Komendzie obwodowej nazwiska przekraczających ten rozkaz, którego ludność niestety dotąd należycie nie wypełnia.

37.

Zakupno i sprzedaż szmat.

1) Części mundurów i uzbrojenia wszelkiego rodzaju, choćby w stanie niezdatnym do użytku, jakoteż odpadki (szmaty) części składowych mundurów austriackich i armii nieprzyjacielskiej należy natychmiast złożyć w c. i k. Komendzie stacyjnej, w Puławach albo w dotyczącej komendzie posterunku c. i k. żandarmerji,

Za 1 kg. płacić się będzie po 25 hal.

Kto tego rodzaju części składowe mundurów albo szmaty zatai, podlegnie karze,— a znalezione przedmioty będą skonfiskowane.

2) Od handlarzy, kupować będzie szmaty pochodzące z rządowych mundurów c. i k. stacyjna komenda w Puławach po 25 hal. za 1 kg,

3) Oferty na sprzedaż szmat pochodzących z cywilnych ubrań należy wnosić do c. i k. Komendy obwodowej.

Również szmaty (odpadki) najgorszej jakości, niezdatne nawet dla przemysłu tkackiego, lub wyrobu papieru należy odstawić do Komendy c. i k. Posterunku żandarmerji (lub c. i k. Komendy stacji w Puławach,—będą one użyte do wyrobu papdachowych.

Wzywa się nauczycieli, ażeby do tej akcji zbiórkowej zachęcili także i dzieci szkolne, w każdym bowiem gospodarstwie domowym znajdują się tego rodzaju szmaty, które do niczego innego nie mogą być użyte.

Za te szmaty będzie się płacić po 12 hal. za 1 kg.

W ten sposób nastęrcza się sposobność zarobku dla handlarzy starzyzny i biednej ludności, nie mającej środków do życia, gdyż jak to wyżej wspomniano c. i k. Komenda stacji w Puławach płacić będzie za 1 kg. szmat mundurów wojskowych po 25 hal. a za 1 kg. szmat innego rodzaju po 12 hal.

38.

Zbiórka kości.

Z powodu wielkiego zapotrzebowania mączki kościanej, jako sztucznego nawozu dla siewów wiosennych, nie będzie mogła fabryka „Strem” w Strzemieszycach, wykonać wszystkich zamówień, jeżeli fabryka nie otrzyma lub nie kupi materiału surowego t. j. kości.

Poleca się posterunkom żandarmerji, aby kazali wszystkie kości zbierać i odsyłać je do Komendy obwodowej względnie do magazynów zbiorowych.

Cena ustanowiona:

Za 100 kg. dobrych kości 12-14 Kor.

39.

Koncesye dla księgarń i drukarni.

Wszystkie uruchomione drukarnie, księgarnie, sprzedaże gazet i na zysk obliczone czytelnie, o ile nie posiadają jeszcze przemysłowego uprawnienia od c. i k. Komendy obwodowej, mają w możliwie krótkim czasie, najpóźniej jednak do 20. III. 1916 postarać się o koncesye.

40.

Korespondencye.

Podaje się do powszechnej wiadomości, że karty korespondencyjne i listy pisane w języku hebrajskim (żydowskim) jakoteż kartki i listy na których nie umieszczono dokładnego adresu wysyłającego nie będą w urzędach pocztowych przyjmowane do dalszej wysyłki.

41.

Wyroki c. i k. obwodowego sądu wojskowego.

Liczba porządkowa.	Imię i nazwisko.	Czyn karygodny.	K a r y.
1.	Stanisław Strzałkowski wyrobnik w Zbędownicach.	Kradzież.	8 lat ciężkiego więzienia.
2.	Aniela Górską z Mokratek.	Dzieciobójstwo.	2 lata ciężkiego więzienia.
3.	Władysław Skocz z G ó r.	Usiłowana kradzież krowy z bronią w ręku.	1½ roku ciężkiego więzienia.
4.	Aleksander Jaworski z Scyżar.	Przez nieostrożne obchodzenie się z bronią w ręku, zabicie człowieka.	1 rok ścisłego aresztu.
5.	Aleksander Ludwicki wyrobnik z Wolicy.	Kradzież.	1 rok ciężkiego więzienia.
6.	Aleksander Bogusławski kupiec w Końskowoli.	Falszowanie weksła.	2 miesiące więzienia.
7.	Franciszek Turek rolnik w Rąbłowie.	Usiłowana kradzież ś w i n i.	5 miesięcy ciężkiego więzienia.
8.	Isak Orentrajch felczer w Opolu.	Wymuszanie przez niebezpieczne pogróżki.	3 miesiące ciężkiego więzienia.
9.	Hersch Tarangel kupiec w Rykach.	Przekupstwo.	1 miesiąc aresztu.

Nagroda za schwytanie bandytów.

1000 Koron wynagrodzenia.

Dnia 27 października 1915 podczas dokonywanej rewizji bandy rabusiów w Szydłowcu zostało przez bandytów dwóch żandarmów i jedna osoba cywilna zamordowanych, zaś jeden żandarm ciężko poraniony. Z bandytów ujęto tylko 3 reszta zaś najbardziej winnych sprawców zbiegła.

Za ujęcie i dostawienie tych zbiegłych bandytów względnie dostarczenie pewnych wskazówek, któreby doprowadziły do ujęcia i przytrzymania tych bandytów c. i k. Komenda obwodowa w Końskich wyznacza nagrodę:

T Y S I A C A K O R O N .

Imiona i Nazwiska oraz rysopisy zbiegłych bandytów są następujące:

1) FELIKS FIDELSKI handlarz koni ze Sadku (gmina Szydłowiec) 45 lat, wzrostu średniego, szczupły, krótkiego wzroku, nosi ciemno-niebieskie okulary, o małym ciemnym wąsie, ciemnych krótko strzyżonych włosach, ubrany w krótki ciemny surdut, wysokie buty i niebieski kaszkiet.

2) IGNACY SZYMAŃSKI, woźnica z Podzamcza (gmina Szydłowiec) 38 lat, wzrostu średniego, wyglądu zdrowego, twarzy pełnej, o krótkim ciemnym wąsie i krótko strzyżonych ciemnych włosach ubrany w ciemne ubranie, długie kudłate palto i zwykły niebieski kaszkiet.

3) WOJCIECH ANDRZEJSKI, pochodzenia nieznanego, 40 lat, wzrostu wysokiego, silnej budowy, twarzy okrągłej, słaby ciemny zarost, oczu piwnych, włosów ciemnych do góry zaczesanych, typowego wyglądu zbrodniarza, ubrany w ciemne ubranie, sztywlety i niską niebieską czapkę.

Rysopisy reszty bandytów, którzy razem z Andrzejewskim do Szydłowca przybyli są następujące:

1) jeden wzrostu średniego, szczupły, 35 lat, żółtej cery, ospowaty, blondyn z miejscami wskutek ospy pod nosem niezarośniętem włosom, nosił stary futrzany kubrak podszyty skórą wytarty miejscami, buty wysokie z cholewami, miał przy sobie rewolwer,

2) drugi wzrostu średniego, twarzy okrągłej pełnej, 40 lat, ciemnych wąsów, w kątach ust wybitnie gęstych, ospowaty, ciemne podkwoy pod oczami wołano nań „Wolski“ nosił bardzo zniszczone obranie, buty wysokie z cholewami, miał przy sobie rewolwer wojskowy,

3) trzeci wzrostu małego, krępy, barczysty, 30 lat, twarzy okrągłej i czerwonej, włosów czarnych krótko strzyżonych, szpiczastych wąsów, nosił ciemne ubranie (krótką kurtkę) buty z cholewami, miał rewolwer,

4) czwarty średniego wzrostu, 32 lat, twarzy średnio pełnej, blondyn, wąs krótko przystrzyżony, ciemno ubrany, miał rewolwer,

5) piąty wysokiego wzrostu, 20 lat, chudej bladej twarzy, blondyn, ubrany w ciemne kratkowane ubranie, kamaszki skórzane, miał strzelbę o podwójnych lufach.

6) szósty wysokiego wzrostu, żółtej cery, małego żółtego wąsa, jedna powieka przymknięta, nosił szary surdut i wysokie buty z cholewami.

W razie przytrzymania powyżej opisanych bandytów należy ich dostawić do najbliższego c. i k. posterunku żandarmeryi gdzie też zapodać należy szczeguły bliższe odnoszące się do przytrzymania tych bandytów.

D O D A T E K .

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 7 lutego 1916 r.

dotyczące zgłoszenia uprawnień górniczych i zabezpieczenia należytości kopalnianych.

Mocą uprawnień najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski,

podlegających administracji wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany) co następuje:

§ 1.

Wszystkie uprawnienia (nadania) górnicze, nabyte przed wejściem w życie tego rozporządzenia, muszą być zgłoszone w c. i k. wojskowym urzędzie górniczym w Dąbrowie w przeciągu ośmiu tygodni po wejściu w życie tego rozporządzenia.

Na żądanie wojskowego urzędu górniczego należy w przeciągu przynajmniej czterotygodniowego terminu udowodnić posiadanie uprawnienia górniczego.

Jeżeli zgłoszenie przepisane w pierwszym ustępie nie nastąpi, albo jeżeli dowód przepisany w drugim ustępie nie będzie złożony, może wojskowy urząd górniczy pozbawić uprawnienia górniczego bez pretensyj do odszkodowania.

§ 2.

Jeżeli należności za prowadzenie ruchu kopalnianego nie zostaną na czas wpłacone, doręczy wojskowy urząd górniczy obowiązany do zapłaty pisemne upomnienie, w którym ustanowiony będzie nowy termin do wpłaty. Jeżeli zapłata nie nastąpi w przeciągu tego ostatniego terminu, może Naczelną Komenda armii pozbawić uprawnienia górniczego bez pretensji do odszkodowania.

§ 3.

Przekroczenia tego rozporządzenia, albo przepisu wydanego na podstawie tegoż, będzie—o ile nie podlegają surowszemu przepisowi karnemu—na wniosek wojskowego urzędu górniczego komenda obwodowa karała grzywną do dziesięciu tysięcy koron, a w razie niemożności ściągnięcia grzywny, aresztem do jednego roku.

§ 4.

Rozporządzenie to wchodzi w życie 20 lutego 1916 r.

Arcyksiężę Fryderyk marszałek polny w. r.

Na mocy rozporządzenia c. i k. Jen. Gubernatorstwa A Präs. № 1972/16 z dnia 19 lutego 1916 roku dodatkowo podaje się do wiadomości, że wszystkie aż do odwołania doniesienia o odkryciu pokładów kopalnianych, jakoteż prośby o udzielenie uprawnień górniczych wnoszone do wojskowego urzędu górniczego w Dąbrowie na razie pozostaną bez odpowiedzi.

Wszystkie zgłoszenia wymienione w § 1 powyższego rozporządzenia, muszą być wnoszone bezwarunkowo na piśmie.

C. i k. Komendant obwodu

ERNST MIGULA podpułkownik w. r.

